

מועד אב תשפ"ג

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

ו' אב תשפ"ג

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגוש תלונו לועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. מה המודד לדעת מה היא השנה, או לאיזה שנה, משתייך העץ או הפרי שבמטע.
א. לעניין ערלה.
ב. לעניין תרומות ומעשרות.
2. ספק ערלה בארץ ישראל אסור, ובחוץ לארץ מותר.
א. הסבר באיזה אופן אסרו את הספק בא"י והתירו את הספק ערלה בחו"ל (גי אפשרויות)
ב. ומה הדין באופן שיותר מסתבר שהכרם הינה כרם של ערלה, כגון שמנהגם להבריך גפנים בכל שנה ושנה, או שהיו פירות הכרם דקים וקלושים.
יש להתייחס בכל אחד מחלקי התשובה לכרם הנמצאת בארץ ישראל – ובחו"ל.
3. דייר המתגורר בקומת הגג, וחפץ לעשות גדר חיה של עצים סביב הגג, אולם בכוונתו שהחלק העליון של העצים ישמשו לגדר, ואילו החלק התחתון של העצים ישמשו לו למאכל, האם מחויב בדיני ערלה בכל הנטיעות הללו.
וכיצד ננהג אם החליט לנטוע את העציץ בחצר ביתו לאותה מטרה או למטרת מאכל.

עמ' 1 מתוך 3

4. האם מתחילים למנות שנות ערלה לאילן שהוא מתחת לגובה טפח - כגון אילן שנקצץ מתחת לגובה טפח, או הברכה חדשה שלא התנתקה מהאילן הזקן וגדלה פחות מטפח מעל האדמה.
5. בית אריזה לתמרים הנמצא בקיבוץ יהודי בבקעת הירדן, המקבל את תוצרת התמרים ממספר מקורות כגון, - מתמרים שהינם מגידולי הקיבוץ, וכן מתמרים הנרכשים מקיבוצים סמוכים, וכן מתמרים המיובאים מהרשות הפלשתינית שבירחו.
- א. כיצד ינהג משגיח כשרות האמון על כשרות בית אריזה עם הפרשת התרומות ומעשרות אם ברצונו להפרישם לכתחילה.
- ב. והאם יכול לפטור במעשר אחד את כל תוצרת בית האריזה כאשר יחמיר לקחת את המעשר מפירות הקיבוץ .
6. קבוצת ילדים שבערב שבת אכלו תאנים מתחת לעץ התאנה, אולם לקראת כניסת השבת טמנו הילדים את התאנים תחת עץ, כאשר מטרת חלקם לאוכלם בשבת וחלקם כדי לאכול ביום א,
- א. האם מותר להם לאכול את זה בשבת באכילת ארעי מבלי לעשר,
- ב. והאם העובדה שהם עישרו את זה במחשבה מלפני השבת משנה את דינם.
7. בית ספר חקלאי שלקח את תלמידיו לעבוד עבודת אדמה באחד המושבים היהודים, חלק מהתלמידים נדרשו לבצע את קטיף העונה, וחלק נדרשו לבצע את יתר פעולות השדה,
- א. האם מותר לתלמידים לאכול מפירות השדה בלא לעשר.
- ב. ומה הדין אם המורה בבית ספר נשכר לעבודת השדה אולם את התלמידים הוא הביא על חשבונו בכדי שיעזרו לו במלאכה שעליה הושכר ואת שכר הפירות שאכלו הוא מתקזז עם בעל הבית.
8. מה דינו של המפריש באחד מהאופנים שלהלן.
- א. ממין על שאינו מינו,
- ב. מהרע על הטוב,
- ג. משנה זו על חברתה,
- ד. מתוצרת שדהו על תוצרת שקנה מחברו,
- ה. מהחיוב על הפטור, מהמחויב על התלוש,
- ו. משאינו מוקף - יצא ידי חובה.

*****

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. מאפייה המייצרת סמבוסק ובייגל רומני כיצד ינהגו עם סדר הפרשת חלה, כאשר ידוע לנו שאת בצק הסמבוסק מטגנים בשמן עמוק עד שהוא נעשה מוכן לאכילה, לעומת זאת את בצק הבייגל הרומני מבשלים למשך שמן מועט במי קרמל כדי להעניק לו צבע שחום ורק לאחר מכן אופים אותו בתנור עד שהבייגל נעשה ראוי לאכילה.

א. כיצד מפרישים חלה מבצק הסמבוסק – כאשר ההבצק נעשה אך ורק לצורך הסמבוסק בלבד.

ב. כיצד מפרישים חלה מבצק הבייגל – כאשר הבצק נעשה אך ורק לצורך הבייגל בלבד.

ג. כיצד מפרישים חלה כאשר לשו בצק אחד גדול ולאחר מכן חלקו אותו מחצית לצורך הסמבוסק ומחצית לצורך הבייגל.

10. אדם שלש שני בצקים שונים לצורך הכנת עוגה, ובדעתו היה שבצק אחד ישמש לעוגת שמרים במילוי שוקולד פרווה, ואילו הבצק השני ישמש לעוגת שמרים במילוי פרג ואגוזים. האם יכול להפריש חלה מבצק אחד ולפטור בו את חברו.

א. כשהיה בכל בצק כשיעור חלה.

ב. כשבכל בצק אין כשיעור חלה אבל בצירוף שני הבצקים יהיה כשיעור חלה.

ג. וכיצד ננהג אם אירע שלאחר שהוא לש את שני הבצקים לגמרי – נדבקו הבצקים לבצק אחד ועל כן הוא חזר בו והחליט ששני הבצקים ישמשו לעוגה במילוי תפוחים.

11. במפעל ה"בגאטים" שבצרפת הפריש משגיח הכשרות כדור בצק מתוך העיסה לצורך הפרשת חלה, והא אכן קרא לאותו כדור "שם" – ואמר בפרוש "הרי זו חלה". אולם אחד הפועלים טעה ולקח את אותו כדור בצק (הקדוש בקדושת חלה) וייצר ממנו צורת "בגאטים" והניחם על מגש אפייה יחד עם יתר הבגאטים המיועדים לאפייה ועתה אין ידוע היכן הם הבצקים הקדושים בקדושת חלה מחמת שנראים ככל יתר הבגאטים שבמגש.

א. מה דינם של כל הבצקים המונחים על מגש האפייה.

ב. איזה עצה נוכל ליתן לבעל הבית כדי לצאת לכתחילה מהבעיה הזאת.

12. את עוגיות המקלות יוצרים באמצעות מכונה הנקראת "אקסטרודר" למכונה מזינים תערובת קמח ותבלינים בלבד. את המים לבצק מזינה המכונה באופן אוטומטי, בשלב הזה נמצא הקמח בין גלגלי השיניים היוצרים את צורת העוגייה. כך שאין מגע יד אדם לעיסת הבצק ומנגד אין ידוע לנו אם תכולת הבצק שבתוככי המכונה הינה בכמות העונה לכשיעור חלה למרות שכושר היצור של המכונה הוא כמה מאות ק"ג עוגיות בשעה.

א. כיצד ינהג המשגיח לכתחילה עם הפרשת חלה,

ב. והאם ניתן להפריש בשלב בו העוגיות ארוזות. באריזות כאשר חלק מהאריזות הינם של 1 ק"ג וחלקם אריזות של 4 ק"ג.

*****